

veritas laudem amplectitur, *Georgica* quae terrae cultus præcepta tra-
 duntur, & *Sylva*, quo vocabulo carmen effusum repentino calore sig-
 nificatur, quod relegere & castigare per intervalla solemus, quæ rem
 quæ *Quintilianus* lib. x. dare vicio videatur, quæ sic scribendo / stili ve-
 locitas, & caloris impetus iudicium diligentiusq; intercipere videantur
 meliorem tamen vere laudis hoc scribendi genere *Statius* meruit, nec
 dubito diligentissime scripta & perpensa fuisse, quæ in hoc repentini
 suadè opere edidit. Et *Quintilianus* probo subitè in scribendo celerita-
 tem damnantem, nec dissentient hęc res parit: Adverso enim *Sylvam*
 vetustis, carmen appellatū argumentis varijs, stilique exuberante libe-
 ritia deductū, quo miscellanea quasi materia tractaretur, hoc, nisi ob-
 esset longitudo certe in Epigramatis partes secederet: verumq; esset
 Epigramma. Ita & de Epithalamio iudico, *Georgica* vero & monodia,
 quia ad genus exiguū pertinet: sicut & *Lucretij* de natura disputa-
 tio, quamq; materia non sit par ad Heroicū: tamen Carminis & ver-
 borum dispositione proxime accedere videtur.

NATURA NE AN ARS POETAM
 FACIAT: TITVLVS. VIII.

NON quæsitū est a multis natura ne an arte Poeta fieret
 id quod non temere quæri & dubitari potuit, propter vtri-
 usq; ab altero seu cuius efficaciam, in multis enim perspectum
 est quædam animi prouentum: quamq; agilem, & industriam
 reddat: nō adiecta doctrina naturæ potentia, & regione vero multi adeo
 se arctum vestigijs consisti, *Minerva* quæ inuita præptos secrete laborū
 abscondit: ut naturā suā non emendasse diligentia: sed velle indu-
 stria vili fuerit. Quid enim exercitij frequentia, studiorū anxietas &
 sollicitudo non obtineat & consequat? Exemplū est *Demosthenes* ille
 princeps orator, in quo (aut. h. c. de oratore *Cicerone*) itūm studij
 fuisse tantusq; labor dicitur: ut primum impedimēta naturæ dilige-
 tia industriaq; superasset, quū ita *Balbus* esset: ut eius ipsius artis cui
 studeret, penitā horri non posset dicere: perfectè meditando: ut nemo
 planius eo locus putaretur. &c. & parum infra. *Quintus* inquit: (ut
 memorij proditiū est) contēdit in os calculus summa voce versus mul-
 tos: vno spiritu pronūciare confudebat, neq; is consistens in loco sed
 inambulans atq; ascensu ingrediens arduo. hęc *Cicero*. Quæ quantū
 frugis ex arte possiderant, & de qua infra scribēdus, exercitiorū de cōmuni
 ita manifestū esse potest. Fuit igitur qui nasci Poetā dixerit *Demo-
 crito* alienū, qui (ut *Acron* inquit) nasci dixit non fieri Poetas: & artem
 miserabilem esse quæ ingenuā benignitate non esset sustulata. Unde

est illud Horatij. Ingenium misera quia fortunatus arte Credit: & excludit miseros Helicone portas Democritus. &c. Cicero præteritis nature permittit tribuit. In oratione enim pro Archia dicit verba sunt hæc. Atq; sic a summis eruditissimiq; accepimus, operaq; res; studia & doctrina & arte ac præceptis consistere. Poetâ vero ipsa natura valere & mentis viribus excitari. Idè in primo de Oratore dicitur Cras- so sic scribit. Sento naturâ primû atq; ingenium, ad dicendû vim af- ferre maximâ. &c. & paulo post. Nam animi atq; ingenij ceditatis quidâ motus esse debet, qui ad excogitandû acuti, & ad explicandû ornandûq; sine vberis, & ad memoriâ firmi atq; disturni: Si quis est qui hæc putet arte accipi posse id putat quod falsum est, psychare eni res se habet, si hæc accendi atq; commoveri arte possunt: infert quidè & donari ab arte non possunt omnia sunt enim illa dona nature. &c. Quæ tamen Cicero ad dicendi rationem applicuit, eque tamen ad id quod hic nobis propositum est comprobâdû, efficacia sunt, Memini ego me aliquando peripatetice hoc est obambulando, disseruisse de hac questione, multa cum Rudolpho Agricola Rhetor / homine mihi perq; familiari & ob ingenij excellentiam cum primis commutato / qui enim accepisset in qua ego hæresi essem asserens, hoc ad me nû multa mora scripserim carmen dedit.

Carmina de cælo veniunt, sacraq; Poetis

Sensus ab astriferi mittitur arce poli.

Respuat humanas fordes veneranda Poete

Maiestas, mentem spiritus intrus agit.

Flammata divini coalescit sacra furoris,

Afflatuq; ciet Æthere corda graui.

Hanc propter miranda carum & grandia Vates,

Terræ immemores corporeq; status.

Orpheæ sic eecinisse ferunt, a semine visum

Q; sine Moseo vspibus esse deum.

Hinc ego crediderim factum nec ab arte Poetam,

Hæc licet exacte non nihil addat opis.

Astra iocant poetæ mentis clementia vitæ,

Natura in Carmen ducimur & rapimur.

Ergo Poetarum genus hoc cœlesti vocemur,

Carmina sunt cœli munera / Vatis opus.

Hos Plato diuinus medium terræq; poli

Inter coelicolas, terrigenasq; locat.

Vt sint perfectam duo signatura Poetam,

Sydera, & humanæ (si datur) artis opus.

Semper enim hæc mihi paræ hæc veritas locum habere ysa est, quæ

doctrinam naturę comitem faceret sine qua nec studij nec sudoribus
impensis locus haberi, quatenus arte quis glorij querat, Quocirca
illud Horatianū de re pposita, recte idcirco admodū pbari debet.

Natura fuerit laudabile carmen, an arte?

Quisquam est, ego nec studium sine dimittit, vana,

Nec rursus quid profici videat ingenium, Alterius sic

Altera potest operam res, & conatur amice.

Meticulis vix atq; animo colligentibus, nihil Poeticę pulchritus
accidere posse q̄ vt quicq; quę scribentur sponte nasci & profluere
videantur non potest arti tribui hoc, vt scorum satis potens esse
videatur/ ad ea prestanda quous magna verustatis & deglitię pars
sita est: quous originē naturę tribuere debemus, consumationē autem
arti, ita vt ex vniuersę copulatione absoluta & sibi consans Poeticę
effigies efformetur. Quod tibi, vt intelligas, maximorum scriptorū
auctoritatem secus distinctius proponam:

QUANTA NATURAE IN OMNIUM

artium consumatione manifestas sit &

Potentia. TITVLVS, X.

Non expetis dis artibus, & doctrinis prestantiorebus addi-
cendis, cum multa sint, quę spectari, dignę debent, primū
cennium est vt summo studio experiamur, quę nostrę vires
sint quous prouocans intellectum & voluntatē natura nos
deducat: In tanto enim studio numero quous mortaliū dignitas
sequitur, videre est hos solos veris laudibus & honoribus accomoda-
ri, qui virium suarū rationem habentes, id tandē agunt, quod se a gere
posse animaduertunt, nec iniquis per audaciū pōderibus preli, ad
admittunt vt vinci & decumbere sumus ingruentis sit: Ducti autē
huius sibi naturā constitunt cuius orsa facile frater deprēhēdi pos-
sunt ex oblectatōe, quę mihi crede, sola animū irritat, voluntatemq;
inducit, Nec alter mihi persuasit, quis amplius inum quēpiā ex ea
doctrina vel arte fructum si perperescit accepturus sit ad quam se, ob-
lectatione animū titillante, natura prouocari solet. Ea in m est que
delectationem instituit: conamen accēdit, ingenium acuit, & quod ad
p̄sens atinet furorem in carmine facile haurit, cuncta signate cer-
quitor, paruisq; artis aut imitationis opibus adiuta, ita se aliquando
effrenat, ita ingerit, vt autem abscere velle videatur, sine qua tamē/
vt dicimus, non satis efflax esse potest, Hanc solū Charites sequitur
/ Eligit hanc uotis proles Cyllenia solam: nec facile Musarum
facit chorus, atq; ille Vatum tuor eritans Apollo / in eius animo
sedem